

Podsumowanie nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora Szkoły w roku szkolnym 2019/2020

1. Krótka charakterystyka szkolenia

Celem szkolenia było wsparcie dyrektorów w podsumowaniu sprawowanego przez nich nadzoru pedagogicznego, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji rady pedagogicznej w zakresie wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego.

Realizacji powyższego celu służyły:

- analiza zagadnień związanych z nadzorem pedagogicznym w oparciu o adekwatne akty prawne, kontrolną listę zadań dyrektora oraz test online, umożliwiający uczestnikom samodzielne sprawdzenie wiedzy dotyczącej nadzoru pedagogicznego,
- trzy dyskusje na czacie dotyczące wpływu zagrożenia epidemiologicznego na realizację nadzoru pedagogicznego, doświadczeń uczestników z włączaniem się rad pedagogicznych w ustalanie sposobu wykorzystania wniosków z nadzoru oraz wpływu tych ustaleń na doskonalenie pracy szkoły,
- zadanie grupowe polegające na wspólnym ustaleniu wniosków i rekomendacji do planu pracy i planu nadzoru na podstawie studium przypadku,
- zadanie indywidualne polegające na sformułowaniu przez uczestników swoich wniosków na podstawie danych dotyczących wyników badań i przesłuchań CEA, losów absolwentów oraz rezygnacji z nauki.

Szkolenia odbyły się na platformie Teams, która umożliwiła różnorodny kontakt z uczestnikami, realizację zadań grupowych i indywidualnych, dyskusje na czacie, przesyłanie materiałów, bieżącą pracę uczestników i prowadzącą szkolenie na plikach zawierających zadania i materiały oraz prezentacje treści szkoleniowych. Ta forma szkolenia uzyskała dużą akceptację uczestników, a wielu z nich entuzjastycznie wypowiadało się o funkcjonalności i możliwościach platformy Teams, deklarując, że wykorzystają ją w swoich szkołach.

2. Formalne aspekty nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły

Nadzór pedagogiczny dyrektora szkoły ujęty jest w ramy określone przez Ustawę Prawo Oświatowe oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. **w sprawie nadzoru pedagogicznego. Z tych podstawowych aktów prawnych wynikają między innymi obowiązki Dyrektora Szkoły i kompetencje Rady Pedagogicznej przedstawione poniżej.**

Obowiązki dyrektora związane z nadzorem wewnętrznym

- **opracowanie planu nadzoru pedagogicznego na dany rok szkolny i przedstawienie go radzie pedagogicznej do dnia 15 września danego roku**
- **uwzględnienie w planie wniosków z nadzoru z poprzedniego roku**

- niezwłoczne informowanie rady pedagogicznej o zmianach w planie nadzoru pedagogicznego
- przedstawienie radzie pedagogicznej do dnia 31 sierpnia wyników i wniosków ze sprawowanego nadzoru
- współdziałanie w realizacji zadań nadzoru pedagogicznego z innymi nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze
- przeprowadzenie ewaluacji wewnętrznej i wykorzystanie jej wyników do doskonalenia jakości pracy szkoły
- kontrolowanie przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz zadań statutowych
- wspomaganie pracy nauczycieli poprzez diagnozy oraz planowanie i realizację działań rozwojowych
- monitorowanie pracy szkoły

Kompetencje Rady Pedagogicznej związane z wewnętrznym nadzorem pedagogicznym (art. 70.1.6. Ustawa Prawo Oświatowe)

Do kompetencji stanowiących rady pedagogicznej należy ustalanie sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w tym sprawowanego nad szkołą lub placówką przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny, w celu doskonalenia pracy szkoły lub placówki.

Aby ułatwić uczestnikom szkolenia i czytelnikom niniejszego materiału przygotowana została lista zagadnień i działań, które wskazują, że nadzór sprawowany przez dyrektora szkoły jest zgodny z obowiązującym prawem.

Zadania dyrektora szkoły wynikające z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego

1. Dyrektor szkoły przedstawił w terminie do dnia 31 sierpnia na posiedzeniu rady pedagogicznej wyniki i wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru (§24 Rozp. o N.P. 2017 r.)
2. Rada pedagogiczna ustaliła sposób wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego (art. 70.1.6. UPO)
3. Ustalenia rady pedagogicznej dotyczące wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego są realizowane (Art. 68.1.4)UPO)
4. Dyrektor szkoły opracował plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2018/2019 i 2019/2020 (§23.1 Rozp. o N.P. 2017 r.)
5. Plan nadzoru uwzględnia wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w roku poprzednim (§23.2 Rozp. o N.P. 2017 r.)
6. Plan nadzoru został przedstawiony radzie pedagogicznej do dnia 15 września (§23.1 Rozp. o N.P. 2017 r.)
7. Plan nadzoru zawiera (§23. 3 Rozp. o N.P. 2017 r.)
 - a. przedmiot ewaluacji wewnętrznej oraz termin jej przeprowadzania

- b. tematykę i terminy kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej
- c. zakres wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań, poprzez:
 - diagnozę pracy szkoły lub placówki (§22. 3. a Rozp. o N.P. 2017 r.)
 - planowanie działań rozwojowych (w tym motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego) (§22. 3. b Rozp. o N.P. 2017 r.)
 - prowadzenie działań rozwojowych (§22. 3. c Rozp. o N.P. 2017 r.)
- d. plan obserwacji
- e. zakres monitorowania

8. Dyrektor w przypadku dokonywania zmian w planie nadzoru niezwłocznie informował o tym radę pedagogiczną (§23.4 Rozp. o N.P. 2017 r.)

- 9. Plan nadzoru jest realizowany (§22 Rozp. o N.P. 2017 r.)
- 10. Plan nadzoru jest realizowany przez dyrektora szkoły we współpracy z innymi nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze (§22.1 Rozp. o N.P. 2017 r.)
- 11. Dyrektor obserwuje prowadzone przez nauczycieli zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze oraz inne zajęcia i czynności wynikające z działalności statutowej szkoły lub placówki (§22. 3.2) Rozp. o N.P. 2017 r.)
- 12. Ewaluacja wewnętrzna polega na gromadzeniu, analizowaniu i komunikowaniu informacji na temat wartości działań podejmowanych przez szkołę (§2.4) Rozp. o N.P. 2017 r.)
- 13. Wyniki ewaluacji są wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji dotyczących jakości pracy szkoły (§2.4) Rozp. o N.P. 2017 r.)**
- 14. Dyrektor podejmuje działania doraźne jeśli wynika to z potrzeb szkoły lub placówki (§3.4 Rozp. o N.P. 2017 r.)
- 15. Dyrektor poinformował radę rodziców i samorząd uczniowski oraz radę szkoły o możliwości zapoznania się z raportem z ewaluacji zewnętrznej, o ile była ona prowadzona (§12.7 Rozp. o N.P. 2017 r.)
- 16. Dyrektor przedstawia radzie pedagogicznej, nie rzadziej niż dwa razy w roku szkolnym, ogólne wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru (Art. 69.7UPO)**

W powyższym zestawieniu wyróżnione zostały zagadnienia zgodne z treściami szkolenia oraz dotyczące:

- formalnych i merytorycznych aspektów sprawozdania z nadzoru pedagogicznego,
- kompetencji rady pedagogicznej
- obowiązku szkoły informowania rady pedagogicznej o zmianach w planie nadzoru pedagogicznemu.

3. Wpływ zagrożenia epidemiologicznego na funkcjonowanie szkół artystycznych i nadzór wewnętrzny

Pandemia spowodowała istotne zmiany w realizacji zadań szkół, a zwłaszcza w procesie kształcenia i opieki nad uczniami, za czym podążał nadzór sprawowany przez dyrektorów. Podczas szkolenia poświęcono temu zagadnieniu osobną dyskusję na czacie. Z wypowiedzi uczestników szkolenia wynikało, że zasadniczej zmianie uległy sposoby wspierania pracy nauczycieli, ponieważ zrezygnowano z planów doskonalenia zawodowego nauczycieli na rzecz poszukiwania sposobów i narzędzi nauczania zdalnego oraz wsparcia nauczycieli w korzystaniu z nich. Przy okazji rozwijało współdziałanie nauczycieli na rzecz realizacji i doskonalenia procesów nauczania i uczenia się, o czym świadczą poniższe przykładowe wypowiedzi.

- *Niestety, z oczywistych przyczyn, nie mogły się odbyć zaplanowane wewnętrzne formy doskonalenia, ale nauczyciele i uczniowie otrzymywali propozycje warsztatów prowadzonych online.*
- *Powołałam sztab (zespół) kryzysowy, składający się z kadry kierowniczej i wybranych nauczycieli zajęć ogólnomuzycznych, w tym chóru i orkiestry. Spotykaliśmy się kilkakrotnie na platformie Zoom i omawialiśmy bieżące problemy, sposoby ich rozwiązania (np. ocenianie i klasyfikowanie). Wcześniej rozsyłałam temat spotkania z prośbą o przygotowanie propozycji, a następnie wspólne ustalenia były wysyłane do wszystkich nauczycieli i, jeżeli dotyczyło, rodziców. Odbyły się również dwa posiedzenia Rady Pedagogicznej, również na Zoom-ie, w kwietniu i maju przy prawie 100 % frekwencji. Spotykaliśmy się nie tylko aby omówić bieżące sprawy czy zatwierdzić zmiany w dokumentach, ale też wszyscy potrzebowali zobaczyć się chociaż na chwilę. Odbywały się również spotkania w sekcjach (Zoom), na których omawiano np. zmiany w ramowych programach przesłuchań, formy zaliczeń itp. w zależności od specyfiki instrumentów. Jedną z form zaliczeń instrumentalistów były audycje klasowe online, na które byli zapraszani dyrektor, wicedyrektor, kierownicy i opiekunowie stażu. Stażyści zostali otoczeni szczególną opieką, otrzymali dużo mailowych informacji dotyczących gromadzenia dokumentacji, możliwości konsultacji telefonicznych i innych ze swoimi opiekunami, podpowiedzi ciekawych szkoleń online, w czym brali udział. Ja osobiście wzięłam udział w kilku audycjach i konsultacjach telefonicznych. Generalnie, niezależnie od stażu, nauczyciele wspierali się nawzajem, szczególnie młodszy pomagali starszym, mniej zaprzyjaźnionym z Internetem.*
- *Posiedzenia rad pedagogicznych, spotkania zespołów problemowych, spotkań kierownictwa szkoły przenieśliśmy do przestrzeni wirtualnej – odbywają się online na Hangouts Meet (który na marginesie wydaje mi się bardziej intuicyjny w obsłudze niż Teams – ale może to kwestia przyzwyczajenia.) Częste spotkania na Meetach pozwalają na bieżące monitorowanie oraz „fizyczną obecność” dyrektora wśród nauczycieli, przeprowadzamy (świetny Zespół ds. wspierania zdalnego nauczania) rady szkoleniowe online z wprowadzania nowych narzędzi kształcenia na odległość systematycznie, na bieżąco, krok po kroku, co pozwala na opanowanie narzędzi przez wszystkich nauczycieli niezależnie od stopnia zaawansowania technologicznego.*

Zdecydowana większość dyrektorów podkreślała, że mimo wprowadzenia zdalnego nauczania nie ucierpiały na tym obserwacje lekcji, a niekiedy multimedia wręcz ułatwiały ten proces.

- *Przeprowadzałem również obserwacje lekcji - tych formalnych przeprowadziłem 6, a tych, które były chwilowym zalogowaniem się z grupą - trudno określić.*
- *Przeprowadzamy w gronie kierowniczym (oraz opiekunów stażu) obserwacje zajęć na Classroomie. Wygodna opcja z obserwatorem występującym jako współprowadzący zajęcia – polecam.*
- *W zakresie nadzoru – obserwuję zajęcia wybranych nauczycieli realizujących awans zawodowy oraz nauczycieli przedmiotów teoretycznych. Część nauczycieli udostępnia swoje strony www. lub padlet (narzędzie chętnie wykorzystywane przez instrumentalistów), gdzie*

umieszczone są nagrania uczniów (wirtualne popisy klasowe, systematyczne nagrania dokumentujące postępy w nauce gry), materiały nutowe, komunikaty dla uczniów i rodziców itp.

- U mnie w szkole hospitacje odbywają się online (podłączam się do lekcji na teams), przeglądam zadawane materiały przeglądamy nagrania utworów przesyłanych przez uczniów. Zdecydowanym priorytetem jest monitorowanie, czy lekcje się odbywają.
- Niestety w tym roku szkolnym, nie zostały przeprowadzone żadne obserwacje lekcji z udziałem dyrektora. Mogłam jedynie "uczestniczyć" (z uwagi na skromność środków z jakich korzystali uczniowie) w obserwacji nagrań oraz rozmów nauczycieli z uczniami na czacie

Zdaniem większości uczestników szkolenia wprowadzenie zdalnego nauczania nie wpłynęło istotnie na prowadzenie ewaluacji wewnętrznej, ponieważ w wielu przypadkach zakończono badania jeszcze wybuchem epidemii. Zmieniły się natomiast cele monitorowania pracy szkoły, a ich realizację ułatwiały narzędzia wykorzystywane do pracy zdalnej. Podkreślano przy tym bardzo pozytywną rolę dzienników elektronicznych.

- W początkowej fazie ciężar zadań przechylił się na monitorowanie pracy na odległość: jej sposób realizacji, biegłość posługiwania się przez nauczycieli zdobyczami techniki, elastyczność nauczycieli w zakresie dostosowania się do nowej sytuacji. W dalszej części monitorowanie objęło możliwość realizacji podstawy programowej. Okazało się, że mimo początkowych obaw, nauczyciele poradzili sobie z wyzwaniem technicznymi i realizują cele zawarte w podstawie programowej. Jednak mam wątpliwości czy działania, które podejmują są wystarczające.
- Monitoruję na bieżąco całą szkołę. Jednym kliknięciem w dzienniku uzyskuję informację o pracy nauczycieli - wpisanych tematach, frekwencji, ocenach.
- W tym roku szkolnym funkcjonujemy na 2 dziennikach - papierowym i elektronicznym. Od 11 marca zostaliśmy tylko na e-dzienniku, który okazał się wspaniałym narzędziem do komunikacji z rodzicami. Oprócz stworzenia regulaminu nauczania na odległość na bieżąco kontrolowane są wpisy w e-dzienniku, a kierownicy poszczególnych sekcji poprzez bezpośredni kontakt telefoniczny lub mailowy przez cały ten okres monitorują kontakt z uczniami i pomagają w rozwiązywaniu bieżących problemów nie tylko szkolnych, ale i niejednokrotnie rodzinnych.
- Dzięki temu, że wprowadziliśmy dziennik elektroniczny Fryderyk, z łatwością odbywała się kontrola prowadzenia w nim zapisów (głównie frekwencji i ocen cząstkowych). Wielu rodziców również komunikowało się czy to ze mną czy z nauczycielami poprzez tę platformę. Fryderyk również rozwija swoje możliwości, wprowadzając np. przesyłanie plików (zadań, nut) omijając wypełnione prywatne skrzynki e-mail.

Uczestniczący w szkoleniu dyrektorzy podkreślali pozytywne aspekty pandemii, wskazując na „decyzję o przebudowie archaicznej strony internetowej na nowoczesną - współpracującą prawnie z urządzeniami mobilnymi” w związku z rekrutacją, większe zaangażowanie rodziców w proces kształcenia, ułatwienie współdziałania nauczycieli w oparciu o różnorodne platformy pracy zdalnej i komunikacji oraz zintensyfikowanie kontaktów z partnerami krajowymi i zagranicznymi.

Bardzo ważne jest również to, że szkoły otworzyły się na nowe, nietypowe rozwiązania, o czym tak napisała jedna z uczestniczek szkolenia „*Niemniej jednak to nie jest czas stracony, otworzyły się nowe perspektywy, rozwinęliśmy nowe umiejętności i otworzyliśmy się na nowe doświadczenia. Chociaż w dalszym ciągu uważam, że nic nie jest w stanie zastąpić bezpośredniego kontaktu nauczyciela z uczniami na lekcjach. Tak samo nadzór bardzo ograniczył się do pewnych działań. To zamknięcie w domach uniemożliwiło nam wszystkim; dyrektorom, nauczycielom, rodzicom a także uczniom realizację podstawowych działań dydaktyczno - wychowawczych. Musieliśmy się stać elastyczni, kreatywni i odpowiedzialni.*”

Z powyższej i innych wypowiedzi wynika znaczenie relacji pomiędzy uczniami, nauczycielami i rodzicami panującymi w szkołach artystycznych oraz docenienie zaangażowania nauczycieli w tym trudnym dla wszystkich czasie.

- *Wydaje mi się, iż mój nadzór musi być teraz skierowany na umacnianie relacji i budowanie wzajemnego wsparcia i zaufania. To wydaje się być najważniejsze.*
- *Natomiast jest kilka aspektów innego rodzaju niż tylko techniczne, mianowicie - relacje między nauczycielami, rodzicami i uczniami, które przeszły i dalej przechodzą ewolucję. W szkole artystycznej ten aspekt funkcjonowania, a co za tym idzie wydają być w tej rzeczywistości bardzo istotny, o ile nie najważniejszy.*
- *Takie wsparcie było niezwykle istotne szczególnie podczas pierwszego etapu pandemii – izolacji. Obserwując działania moich nauczycieli widzę ogromne zaangażowanie nie tylko samych nauczycieli, ale także rodziców naszych uczniów, szczególnie tych najmłodszych.*
- *Natomiast wielkim pozytywem prowadzonego nadzoru, jest utrwalenie przekonania, iż mam do czynienia z fantastycznym zespołem ludzi tworzących naszą szkolną społeczność, a mówię tu o wszystkich: począwszy od sprzątaczek, poprzez administrację i obsługę, a kończąc na uczniach, rodzicach i pedagogach i oczywiście absolwentach. Ważnym elementem tej układanki są jeszcze bliższe kontakty (niestety tylko online) z naszymi partnerami w Polsce i poza jej granicami. W tym sensie koronawirus to efekt jak najbardziej pozytywny*
- *Właśnie zakończyłam zdalne posiedzenie Rady Pedagogicznej, z którą bardzo miło mi było kolejny raz się spotkać. Sytuacja pandemiczna w mojej Szkole doprowadziła do jeszcze większej konsolidacji grona pedagogicznego, uczniów i rodziców. To ogromnie cieszy.. Wszyscy pracują ze zdwojoną siłą, nagrywają filmy dla kandydatów, swoje koncerty etc. Utrzymujemy ze sobą stały kontakt na utworzonej grupie na WhatAapp . Dziennik elektroniczny również bardzo nam pomógł oraz rozszerzenie jego funkcjonalności (dodawanie plików).*

W podsumowaniu tego wątku polecono uwadze uczestników szkolenia artykuł profesora Pyżalskiego o wpływie pandemii na relacje szkolne, który polecam również czytelnikom tego materiału. <https://edukacja.dziennik.pl/aktualnosci/artykuly/7727346.edukacja-nauczanie-zdalne-koronawirus-pandemia-szkola-relacja-nauczyciel-uczen.html>

4. Sposoby na zaangażowanie rady pedagogicznej w ustalanie kierunków wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego

Jak wynika z Ustawy Prawo Oświatowe kompetencją Rady Pedagogicznej jest ustalanie sposobów wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego. Jednak badania realizowane w ramach ewaluacji zewnętrznej w szkołach artystycznych wskazują, że nie zawsze

i nie w pełni ta kompetencja jest wykorzystywana. Uczestnicy szkolenia otrzymali opisy czterech różnych sposobów anagazowania się nauczycieli w to działanie, a następnie na czacie dyskutowali o tym zagadnieniu. Poniżej przedstawione są wypowiedzi, które ilustrują udział rad pedagogicznych w ustalaniu sposobów wykorzystania wyników nadzoru.

- *Z mojego wieloletniego doświadczenia wiem, że wnioski z nadzoru pedagogicznego muszą być bardzo precyzyjne. Dlaczego? Otóż umożliwia to radzie pedagogicznej w sposób szybki, bez domysłów, dowolnych interpretacji wykorzystać je do określenia sposobów i różnych form do doskonalenia pracy szkoły. Sformułowanie wniosków nastęrcza nam trochę problemów (chyba trzeba będzie jakieś szkolenie w tym zakresie zrobić, dopiero teraz zdałam sobie z tego sprawę? Cudownie, mam propozycję na szkolenie!). Kiedy już znamy wnioski tworzymy zespoły: mam 21 nauczycieli (w tym pedagoga). Nauczyciele „grupują się”, wytyczają sobie zadania w swoich Zespołach i działają. Najpierw indywidualnie (każdy potrzebuje chwilę na zastanowienie się, wypracowanie swojej własnej propozycji, koncepcji.....), później w zespole i na końcu ja (zbieram wnioski) przedstawiam radzie pedagogicznej.*
- *W naszej szkole wnioski z nadzoru pedagogicznego bardzo często są wstępnie formułowane przez zespoły nauczycieli w ramach poszczególnych sekcji i najczęściej przy okazji dyskusji po zakończonych egzaminach czy przesłuchaniach szkolnych - jako propozycja do dyskusji na Radzie Pedagogicznej. Zazwyczaj kierownicy sekcji przedstawiają dyrektorowi te propozycje na bieżąco.*
- *Pierwsza moja myśl po przeczytaniu przykładów to "moja Rada raczej się zgadza na zaproponowane rozwiązania" a zaraz druga to czy ja aby oczekuję od Rady aktywności w tym zakresie. Oczywiście rozmawiamy, pytam o uwagi i propozycje, ale jakoś nie czuję nadmiaru pomysłów ze strony nauczycieli jak się teraz nad tym zastanawiam. Ale oczywiście one są. Bo przecież nie chodzi o rewolucję a rozsądne, często długotrwałe działanie. Przykładem realizacji wniosków nauczycieli jest zmiana w sposobie zapraszania konsultantów. Przez lata zapraszaliśmy coraz to inne osoby aby uzyskać różne opinie, różne uwagi. Od jakiegoś czasu, na wniosek nauczycielki zapraszamy konsultanta po niedługim czasie po raz drugi aby sprawdzić czy udało nam się wdrożyć uwagi i czy przyniosło to spodziewany efekt w kształceniu uczniów.*
- *U nas działa Komisja wniosków, przygotowuje wnioski wynikające z nadzoru m.in. z wyników z przesłuchań CEA, wyników egzaminów, z realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego, wynikających ze współpracy z rodzicami na rzecz rozwoju ich dzieci, przemocy werbalnej w szkole. Kolejno we współpracy z zespołami - po spotkaniach z nauczycielami, i kierownikami poszczególnych sekcji - również po spotkaniach z nauczycielami, omawia i przygotowuje propozycje form i narzędzi, dzięki którym można będzie je zrealizować. Pod kątem potrzeb ustalamy tematyczne, szkoleniowe Rady Pedagogiczne, w poszczególnych zespołach i sekcjach - odpowiednio pogadanki, warsztaty, lekcje otwarte, konkursy szkolne, konsultacje, spotkania ze specjalistami z różnych dziedzin, warsztaty i spotkania tematyczne dla rodziców itd. Ustalane działania zachęcają do samokształcenia nauczycieli poprzez udział w warsztatach, studiach podyplomowych, kursach itd. Podejmowane działania wynikające ze wspólnych ustaleń wpływają przede wszystkim na więź jaka łączy Radę Pedagogiczną. Pozwala to skutecznie i jednokierunkowo wpływać na doskonalenie pracy w szkole, rozwija kreatywność członków Rady, co przekłada się na ciekawe propozycje ich realizacji.*

- *Myszę, że znaczna część nauczycieli nie chce się angażować ani w działania, a już na pewno w badanie i sprawozdawczość związaną z nadzorem pedagogicznym. I szczytem ich zaangażowania w temacie jest wysłuchanie (wątpię czy ze zrozumieniem) wywodów dyrektora.*
- *Po gruntownym przemyśleniu tematu stwierdzam, że w naszej szkole stopień zaangażowania rady w ustalanie sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego mógłby być lepszy. Tak naprawdę wszystko jest na barkach kadry kierowniczej. Często niestety walczy się z przekonaniem, że nauczyciele są od uczenia a nie papierków czy prawa. Widać po prostu brak zainteresowania tym tematem. Oczywiście jeśli wszystko jest umiejętnie przygotowane i podane to można wykrzesać odrobinę entuzjazmu.*

Dyskusja na temat zaangażowania rad pedagogicznych w ustalanie kierunków wykorzystania nadzoru pedagogicznego stanowiła wprowadzenie do ćwiczenia zespołowego, którego celem była symulacja pracy rady pedagogicznej nad wynikami i wnioskami z nadzoru pedagogicznego. Zadaniem uczestników było sformułowanie rekomendacji do pracy szkoły oraz uchwały rady pedagogicznej wskazującej sposób wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego w oparciu o materiał pochodzący z ewaluacji zewnętrznej na temat informowania uczniów o ich postępach w nauce oraz na temat wpływu oceniania na naukę i planowanie indywidualnego rozwoju. W związku z tym, że w szkoleniu uczestniczyli dyrektorzy szkół muzycznych i plastycznych materiały uwzględniały specyfikę tych szkół. Pomocny w realizacji ćwiczenia jak i w autentycznej pracy dyrektorów oraz rad pedagogicznych są poniżej przedstawione zasady formułowania wniosków i rekomendacji.

Zasady formułowania wniosków i rekomendacji na podstawie wyników nadzoru pedagogicznego

- Wyniki badań ewaluacyjnych odpowiadają na pytanie „**jak jest?**”
- Wnioski są odpowiedzią na pytanie „**o czym to świadczy?**”

Zasady formułowania wniosków

- Czytelne powinno być, co jest wnioskiem: wnioski to nie dane, nie opinie, nie komentarze
- Wnioski muszą mieć oparcie w zebranych danych
- Formułując wnioski należy tak konstruować wypowiedź, by podprowadzać pod rozwiązanie zdiagnozowanego problemu („krok przed rekomendacją”)
- Wniosek powinien być inspirujący (choć nie jest podawany w formie rekomendacji)
- Wniosek powinien przyjąć formę konkluzji: nad czym pracować? jakie obszary doskonalić?

Wnioski i spostrzeżenia rady pedagogicznej – to odpowiedź na pytania...?

- czym świadczą wyniki?
- co jest dla nas ważne?
- na co mamy wpływ?
- jak możemy wykorzystać wyniki i wnioski do doskonalenia pracy szkoły
- rekomendacje
- „I co dalej”, „jak być powinno?”, „co należy zmienić w badanym zakresie?”

Jest to zadanie dla rady pedagogicznej, dla którego inspiracją i zaproszeniem są wyniki nadzoru pedagogicznego

Uczestnicy otrzymali również poniższy tekst na temat wykorzystania wniosków z nadzoru pedagogicznego, który rekomenduję również czytelnikom.

Jak wykorzystać wyniki nadzoru do doskonalenia pracy szkoły?

Prawidłowo wykonywany przez dyrektora nadzór pedagogicznych powinien tworzyć zamknięty i powtarzający się cykl działań. Podstawą realizacji nadzoru pedagogicznego jest **plan nadzoru opracowywany z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego** sprawowanego w szkole w poprzednim roku szkolnym oraz podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa (§ 23 rozporządzenia MEN z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego). Dyrektor szkoły w ramach nadzoru we współpracy z innymi nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze:

- 1) przeprowadza ewaluację wewnętrzną i wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia jakości pracy szkoły;
- 2) kontroluje przestrzeganie przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły;
- 3) wspomaga nauczycieli w realizacji ich zadań, w szczególności przez:
 - a) diagnozę pracy szkoły lub placówki,
 - b) planowanie działań rozwojowych, w tym motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego,
 - c) prowadzenie działań rozwojowych, w tym organizowanie szkoleń i porad;
- 4) monitoruje pracę szkoły lub placówki.

Na podstawie uzyskanych wyników powinny zostać sformułowane wnioski dotyczące sposobu i jakości funkcjonowania szkoły. Zgodnie z art. 70 ust. 1 pkt. 6 Prawa oświatowego jedną kompetencją stanowiących rady pedagogicznej jest **ustalenie sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w tym sprawowanego nad szkołą przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny, w celu doskonalenia pracy szkoły**. Celem ustawodawcy było zapewnienie większego udziału całego grona pedagogicznego w procesie wykorzystania wyników i wniosków z nadzoru. Przywołany przepis stanowi również o tym, że rada pedagogiczna powinna być także zapoznawana z wynikami działań przeprowadzonych w szkole przez przedstawicieli organu nadzoru pedagogicznego. Wszystkie te czynności powinny mieć na celu doskonalenia pracy szkoły. A zatem rada pedagogiczna po zapoznaniu się do 31 sierpnia z wynikami i wnioskami ze sprawowanego przez dyrektora nadzoru pedagogicznego powinna zastanowić się nad sposobem ich wykorzystania. **Ustalenie sposobu ich wykorzystania powinno odbyć się poprzez przyjęcie stosownej uchwały, która zostanie wykorzystana przez dyrektora do konstrukcji planu nadzoru na kolejny rok szkolny.**

Przykład

W wyniku przeprowadzonych kontroli dokumentacji szkolnej dyrektor szkoły sformułował wniosek, iż nauczyciele nie zawsze przestrzegają obowiązujących w tym zakresie przepisów. Taki stan niewątpliwie wpływa negatywnie na funkcjonowanie szkoły. W związku z tym należałoby (wykorzystując uzyskane wyniki i sformułowane wnioski) zaplanować działania zmierzające do poprawy sytuacji w tym zakresie. Rada pedagogiczna mogłaby np. ustalić, że:

- należy przygotować i wdrożyć wewnątrzszkolną procedurę dotyczącą prowadzenia dokumentacji szkolnej,
- zaplanować szkolenie systematyzujące wiedzę nauczycieli o przepisach związanych ze sposobem prowadzenia dokumentacji,

- zaplanować system wspomagania młodszych stażem nauczycieli przez ich bardziej doświadczonych kolegów.

Przykład:

W wyniku ewaluacji wewnętrznej okazało się, że uczniowie w niewielkim stopniu są zainteresowani proponowanymi przez szkołę zajęciami pozalekcyjnymi. W związku z tym rada pedagogiczna ustaliła, że należałoby:

- zbadać atrakcyjność oferty edukacyjnej oraz zdiagnozować potrzeb uczniów,
- zmodyfikować ofertę zajęć pozalekcyjnych, rezygnując z zajęć w których uczniowie nie uczestniczyli i wprowadzając zajęcia zgodnie z potrzebami uczniów
- podnieść atrakcyjność zajęć przez stosowanie metod aktywizujących dostosowanych do stylów uczenia się uczniów
- objąć obserwacją dyrektora szkoły realizację zajęć pozalekcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem stosowanych metod pracy.

Ustalenie przez radę pedagogiczną sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego przedstawionego w powyższych przykładach powinno odbyć się poprzez przyjęcie stosownej uchwały.¹

W realizacji uchwał rady pedagogicznej pomocny jest plan i harmonogram, w którym wskazane zostaną:

- konkretne działania
- sposoby ich realizacji
- terminy
- osoby odpowiedzialne za ich wykonanie
- zasoby (materiały, sposoby komunikacji, sprzęt, pomieszczenia)

Działanie (co robimy?)	Sposoby realizacji (jak?)	Termin (kiedy?)	Odpowiedzialny (kto?)	Co jest potrzebne? (zasoby)

Aby ułatwić czytelnikom analizę wyników ćwiczenia poniżej umieszczone zostaną opisy przypadków (pochodzące z ogólnokształcącej szkoły muzycznej i liceum plastycznego), na podstawie których poszczególne grupy opracowały wnioski, rekomendacje i treści uchwał wskazujące kierunki wykorzystania wyników nadzoru oraz dwa przykłady rozwiązań dla przykładu „muzycznego” i dwa dla przykładu „plastycznego”. Warto zwrócić uwagę na zróżnicowanie opracowań poszczególnych grup mimo, że pracowały one na tym samym materiale oraz możliwość wykorzystania różnorodności takich spojrzeń w realnej pracy rad pedagogicznych.

¹ <https://www.portaloswiatowy.pl/nadzor-pedagogiczny/jak-wykorzystac-wyniki-nadzoru-do-doskonalenia-pracy-szkoly-16988.html>

Przykład dla dyrektorów szkół muzycznych

Sposób informowania ucznia o jego postępach w nauce oraz ocenianie pomagają uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój

Pierwsze zagadnienie w ramach powyższego wskaźnika dotyczy informowaniu o zasadach oceniania. 99% nauczycieli stwierdziło, że informują swoich uczniów o zasadach oceniania.

Podobne zdanie wyraziło 78% uczniów, którzy powiedzieli, że nauczyciele informują ich o zasadach oceniania, 16% uważało, że raczej tak się dzieje, a 5% wybrało odpowiedź raczej nie i nie, a 2% uczniów zadeklarowało trudność z udzieleniem odpowiedzi.

9% rodziców określiło jako bardzo wysoki poziom informacji o zasadach oceniania, 47% określiło go jako wysoki, 31% uznało ten poziom za średni, 6% jako niski i bardzo niski, natomiast 7% stwierdziło trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Nauczyciele podczas wywiadu powiedzieli, że zaznajamiają uczniów z zasadami oceniania przez przedstawienie oraz wyjaśnienie uczniom i rodzicom PZO na początku roku szkolnego. Jest to powszechnie stosowany sposób. Uczniowie stwierdzili, że nauczyciele przygotowują kartki z zasadami oceniania na początku roku szkolnego, które omawiane są na lekcji i wklejane do zeszytu. Dzieci powiedziały też, że jedna z nauczycielek podała PZO na dzień przed wywiadem ewaluacyjnym. Zdaniem uczniów nauczyciele dobrze wyjaśniają skalę procentową towarzyszącą ocenom, natomiast uczniowie nie rozumieli, dlaczego oceny są zaokrąglane w dół np. 3,75 to ocena dostateczna, a nie zgodnie z zasadami matematyki dobra. Również rodzice powiedzieli o tym zjawisku i stwierdzili, że jest to temat rozmów niemalże na każdym spotkaniu. Uczniowie byli zorientowani w ogólnych zasadach oceniania związanych z klasyfikacją i promowaniem.

Analizowano także opinie o systemie oceniania w OSM I st. wyrażone w badaniach ankietowych. 83% nauczycieli stwierdziło, że uczniowie są sprawiedliwie oceniani, a zdaniem 17% nauczycieli raczej tak jest.

47% uczniów było zdania, że są sprawiedliwie oceniani, 36% uważało, że są raczej sprawiedliwie oceniani, 8% że nie i raczej nie, a 9% uczniów miało trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Przekonanych o tym, że ich dziecko jest sprawiedliwie oceniane było 32% rodziców, 47% uważało, że raczej tak, 6% wybrało odpowiedź nie i raczej nie, a 14% zadeklarowało trudność z udzieleniem odpowiedzi.

W części otwartej ankiety pojawiły się wypowiedzi uczniów wskazujące na problemy z obiektywizmem w ocenianiu.

Podczas wywiadu uczniowie odpowiadali na pytanie czym jest dla nich ocena, a czym ocenianie, a także co by zmienili w szkolnym systemie oceniania. Powiedzieli, że dobra ocena jest dla uczniów satysfakcją i oznaką dobrej nauki. Zła jest znakiem, że należy więcej czasu poświęcić na naukę. Ocenianie jest dla uczniów „niefajne” i zależne od nauczyciela. Nauczyciele nie zawsze podają oceny i często nie udostępniają sprawdzianów, a uczniowie chcieliby zobaczyć co zrobili dobrze i co powinni poprawić. Uczniowie zastanawiali się, czy zatrzymywanie sprawdzianów jest zgodne z prawem i mówili, że rozmawiali o tym z rodzicami. Niektórzy nauczyciele zalegają z ocenianiem sprawdzianów, są też tacy, którzy ich nie zapowiadają, ale są to nieliczni. Zdarza się też, że nauczyciele podają oceny do publicznej wiadomości, nie pytając uczniów o zgodę.

Podczas wywiadu z rodzicami jedna z osób stwierdziła, że ocenianie niekiedy obarczone jest subiektywizmem. Uczniom przyklejane są etykiety, z których trudno się wyzwolić. Rodzice powiedzieli, że kontrowersyjne są zasady przyznania świadectwa z czerwonym paskiem, a zwłaszcza wysokie wymagania dotyczące przedmiotu głównego. Wyrażono także opinię, że średnia ważona stosowana

w szkole jest trendem nowym i szkodliwym. Podkreślono z zadowoleniem, że szkoła od tego roku zaczęła wdrażać zasady oceniania kształtującego, koncertując się na opisie i konstruktywnej informacji, ponieważ włącza uczniów w proces oceniania i kształcenia. Rodzice odnieśli się również do uzasadnienia ocen i do tego, czy dzieci znają i wiedzą za co dostały daną ocenę. Stwierdzono, że zależy to od nauczyciela. Z wypowiedzi rodziców wynika, że uzyskanie informacji o ocenach i uzasadnienia wymaga „dopytywania” nauczyciela przez dziecko lub jego rodziców, a nie wszyscy są wystarczająco śmiali i zdeterminowani. Pojawiła się opinia, że nauczyciele muszą zrealizować program, z którego rozlicza ich dyrekcja i nie mają czasu dla ucznia. Podczas rozmowy rodzice stwierdzili, że nauczyciele nie pomagają dzieciom uczyć się, nie pokazują, jak robić notatki, jakie stosować techniki uczenia się. Wyrazili też opinię, że wyniki i postępy ich dzieci bardziej zależą od zaangażowania rodziców, a mniej od pracy nauczycieli. Docenili to, że w szkole są różnorodne kółka, jednak ich zdaniem są one w większości mało innowacyjne i powielają lekcje, nie kształcąc praktycznych umiejętności.

Podczas lekcji obserwowano, jak nauczyciele reagują na trudności i niepowodzenia uczniów. Na lekcjach trąbki i fortepianu uczniowie powtarzali trudniejsze fragmenty, stosując się do wyjaśnień nauczycieli, którzy prezentowali prawidłowe wykonanie. Nauczyciele pomagali utrzymać właściwe tempo. Na zajęciach orkiestry poszczególne partie były wielokrotnie powtarzane w poszczególnych głosach i wspólnie. Wątpliwości uczeni dotyczące odczytania zapisu nutowego były skutecznie wyjaśniane podczas wspólnej gry. Na lekcji kształcenia słuchu ćwiczenia były prezentowane na tablicy, wątpliwości wspólnie wyjaśniane, nauczycielka podchodziła do uczniów sprawdzając rozwiązania. Na lekcji języka polskiego grupy, które nie wykorzystały przymiotników do określenia instrumentu dostały pomoc poprzez definicje i przykłady.

Kolejne zagadnienie dotyczyło wsparcia jakiego udzielają nauczyciele w bieżącej nauce i planowaniu jej dalszego przebiegu. 93% nauczycieli było zdania, że rozmawiają z uczniami jak mają się lepiej uczyć, a 5% stwierdziło, że raczej rozmawiają. Podobnie 85% nauczycieli stwierdziło, że rozmawiają z uczniami jak mają planować swój rozwój, 11% było zdania, że raczej tak robią, a 4% miało trudność z udzieleniem odpowiedzi. Z deklaracji 96% nauczycieli wynika, że zależy im, aby ocenianie pomagało uczniom uczyć się i planować swój rozwój, a pozostali stwierdzili, że raczej tak jest.

Nauczyciele powiedzieli, że informowanie o postępach w nauce oraz ocenianie odbywa się poprzez informowanie na bieżąco rodziców (dziennik elektroniczny) i ucznia (natychmiast po otrzymaniu oceny na lekcji wraz z dodatkową informacją uzasadniającą ocenę). Nauczyciele powiedzieli, że uzasadniając ocenę kładą akcent na pozytywne wartości jego pracy, ukierunkowując jednocześnie na dalszy rozwój oraz pogłębienie wiedzy. W przypadku gry na instrumencie, rodzice i uczniowie są informowani o ocenach cząstkowych, miesięcznych oraz ocenach i punktacji uzyskanych w wyniku diagnoz, przesłuchań i egzaminów. Według nauczycieli informacja, którą dostaje uczeń o swoich postępach jest zrównoważona - dotyczy zarówno osiągnięć jak i trudności oraz wskazówek jak je poprawić.

Również uczniowie wypowiedzieli się na temat wpływu ocen na ich uczenie się. 46% stwierdziło, że ocena jest dla nich informacją, o tym jak się mają dalej uczyć. 27% uczniów stwierdziło, że raczej tak jest, a 12% było zdania, że taką informacją raczej nie jest i nie jest. Była też grupa 15% uczniów mających trudność z udzieleniem odpowiedzi. Zaledwie 10% uczniów stwierdziło, że nauczyciele rozmawiają z nimi, o tym jak się mają uczyć, 16% stwierdziło, że raczej rozmawiają, 31% wybrało odpowiedź, że nie rozmawiają, 24%, że raczej nie rozmawiają, a 19% uczniów miało trudność z udzieleniem odpowiedzi. W części otwartej ankiety pojawiły się wypowiedzi dotyczące tego zagadnienia.

- *Niektórzy nauczyciele nie chcą słuchać moich pytań np. do testu, ale takich nauczycieli jest tylko dwójka - trójka.*

- *W mojej szkole tylko moja nauczycielka od fortepianu pokazuje mi jak się uczyć, wyjaśnia mi wszystko, rozmawia ze mną i zawsze mogę liczyć na Jej pomoc. Pozostali nauczyciele nie mają takiego podejścia i nie zawsze wiem co i jak się mam uczyć. Dlatego trudno zaznaczyć właściwą odpowiedź, gdy tylko jeden nauczyciel się angażuje.*
- *Kiedy zaczynam przygodę z historią to chciałam, żeby była ona ciekawa a nie nudna. Nauczyciel tylko idzie do komputera, każe nam czytać z podręcznika, a potem pyta.*

Podczas wywiadu uczniowie stwierdzili, że nauczyciele przedmiotów ogólnych zazwyczaj nie pomagają w planowaniu uczenia się, choć jest grupa nauczycieli, którzy przed kartkówkami, sprawdzianami i konkursami przygotowują opracowania pomocne w przygotowaniu. Mówią jedynie, że uczniowie mają się uczyć systematycznie i to według nich są jedyne rady. Jedno z dzieci powiedziało, że każdy nauczyciel uważa swój przedmiot za najważniejszy. Zdaniem uczniów nauczyciele przedmiotów muzycznych tłumaczą zagadnienia, pomagają podzielić pracę. W przypadku problemów wykonawczych mają różne podejście. Niektórzy zostawiają dziecko same z problemem i czekają, aż je wyłapie, a inni włączają się w tłumaczenie. Przed konkursami nauczyciele organizują dodatkowe lekcje.

Rodzice określili swój stopień zadowolenia z informacji przekazywanych przez nauczycieli. 6% rodziców określiło poziom informacji o przyczynach trudności dziecka w nauce jako bardzo wysoki, 24% uznało, że jest on wysoki, 30% że średni, 13% - że niski, 5% - bardzo niski, a 21% rodziców miało trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Podobnie rozłożyły się wypowiedzi rodziców o ich poziomie zadowolenia z informacji o przyczynach sukcesów ich dzieci. 8% rodziców określiło ten poziom jako bardzo wysoki, 24% uznało, że jest on wysoki, 35% że średni, 16% - że niski, 5% - bardzo niski, a 12% rodziców miało trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Rodzice stwierdzili, że informacje o postępach i uzdolnieniach dzieci jest bardzo uboga. Zapytali, dlaczego nie otrzymują obszerniejszych informacji pochodzących z licznych w szkole diagnoz i sprawdzianów, ponieważ liczby punktów nie są dla nich miarodajne. Wskazali także trudności w dostępie do sprawdzianów i kartkówek, a jedna z osób powiedziała, że jej dziecku zaproponowano zrobienie zdjęcia sprawdzianu. Obszerniejszą informację od nauczyciela można uzyskać, pod warunkiem, że się o nią ubiega rodzic lub uczeń. Zdaniem rodziców planowanie dalszej nauki nie zawsze ma podstawę w informacji o postępach. Podkreślono, że problemy te dotyczą głównie klas IV – VII, w nauczaniu zintegrowanym i muzycznym ich nie było. Zdaniem rodziców decyzja o pozostaniu ich dzieci w klasie VII OSM I st. wynikała raczej ze strachu przed zmianą, przyzwyczajeniem, dobrych relacji z kolegami, możliwości rozwoju uzdolnień pozamuzycznych, a nie z informacji o postępach dziecka w nauce, szczególnie w sferze artystycznej.

Na większości obserwowanych lekcji nauczyciele mimiką i gestami wzmacniali pozytywne zachowania i wypowiedzi uczniów. Udzielali pochwał i informowali o prawidłowym wykonaniu. Na lekcjach gry instrumentach i na zajęciach orkiestry towarzyszył temu komentarz.

Przykład muzyczny 1**Uchwała rady pedagogicznej wraz z załącznikiem zawierającym wnioski i rekomendacje oraz sposoby wykorzystania wyników****UCHWAŁA Nr 3 /2020**

Rady Pedagogicznej Szkoły Artystycznej z dnia 30 sierpnia 2020 roku w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w tym sprawowanego nad szkołą lub placówką przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny, w celu doskonalenia pracy szkoły.

Na podstawie art. 70 ust.1 pkt 6 ustawy Prawo oświatowe z 14 grudnia 2016 r. (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm.) Rada Pedagogiczna Szkoły Artystycznej uchwała, co następuje:

§ 1. Rada Pedagogiczna ustala sposób wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego (w tym sprawowanego nad szkołą przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny, w celu doskonalenia pracy szkoły lub placówki.

§ 2. Sposób wykorzystania wyników nadzoru, o którym mowa w § 1 stanowi Załącznik nr 1 do uchwały.

§ 3. Wykonanie zadania powierza się dyrektorowi szkoły. § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Pedagogicznej

ZAŁĄCZNIK NR 1 do UCHWAŁY Nr 3 /2020 Rady Pedagogicznej Szkoły ARTYSTYCZNEJ z dnia 30 sierpnia 2020 roku

Rada Pedagogiczna Szkoły Artystycznej po przeanalizowaniu wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły oraz sprawozdania z przeprowadzonej przez CEA ewaluacji zewnętrznej ustaliła następujące sposoby wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w tym sprawowanego nad szkołą przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny, w celu doskonalenia pracy szkoły lub placówki:

I.

1. **Wniosek** – rodzice czują się niedoinformowani o zasadach oceniania uczniów
2. **Rekomendacja** – sformułowanie czytelnych zasad oceniania i skuteczne poinformowanie o nich rodziców uczniów
3. **Sposób wykorzystania wyników – działania na podstawie wniosków:**
 - Aktywizacja rodziców do zapoznania się z zasadami oceniania poprzez organizację cyklicznych audycji muzycznych połączonych z zebraniem rodziców
 - Szkolenie Rady Pedagogicznej dot. sposobów komunikacji z uczniem, rodzicem

II.

1. **Wniosek** – zasady oceniania nie są wystarczająco jasne dla wszystkich; uczniowie nie wiedzą za co są oceniani, nie są przekonani, że ocenianie jest sprawiedliwe
2. **Rekomendacja** - dążenie do sformułowania czytelnych zasad oceniania obowiązujących w danym przedmiocie stosowanych przez wszystkich nauczycieli szkoły
3. **Sposób wykorzystania wyników – działania na podstawie wniosków:**

- Organizacja szkoleniowego posiedzenia Rady Pedagogicznej z przypomnieniem
- Wewn! trzszkolnego Systemu Oceniania
- Powołanie zespoł! w do opracowania jasnych zasad oceniania, kt!re b!d! stosowane jednakowo dla wszystkich uczni! w przez wszystkich nauczycieli danych grup przedmiot! w
- Zapewnienie dost!pno!ci wypracowanych zasad oceniania nauczycielom, uczniom i ich rodzicom

III.

1. **Wniosek** – rodzice i uczniowie zauważyli, że lepsze efekty przynosi stosowanie oceniania kształtującego
2. **Rekomendacja** – rozwijanie i doskonalenie oceniania kształtującego
3. **Spos!b wykorzystania wyników – działania na podstawie wniosk!w:**
 - Szkoleniowa Rada Pedagogiczna – warsztaty praktyczne
 - Wprowadzenie oceny opisowej na poszczeg!lnych lekcjach np. gry na instrumencie - ocenianie cz!stkowe
 - Dokumentowanie ocen cz!stkowych

IV.

1. **Wniosek** – uczniowie nie otrzymuj! wystarczaj!cej informacji dotycz!cej samodzielnej pracy w domu, sposob!w i efektywno!ci !wiczenia / uczenia si!e
2. **Rekomendacja** – zaplanowanie lekcji z uwzgl!dnieniem czasu na wskazanie metod i sposob!w samodzielnego uczenia si!e
3. **Spos!b wykorzystania wyników – działania na podstawie wniosk!w:**
 - Aktywizacja ucznia do pracy na lekcji – robienie notatek itp.
 - Zach!canie ucznia do wpisywania uwag z lekcji do zeszytu samodzielnie
 - Szkolenie dla nauczycieli w tej tematyce “Jak si!e uczy!c, !eby si!e nauczy!c”
 - Warsztaty w ramach WDN-u - dzielenie si!e dobrymi praktykami

V.

1. **Wniosek** – uczniowie oczekuj! wi!kszego zaangażowania nauczyciela podczas prowadzenia zaj!e!c
2. **Rekomendacja** – stosowanie r!znorodnych i aktywizuj!cych metod nauczania, ciekawe scenariusze lekcji
3. **Spos!b wykorzystania wyników – działania na podstawie wniosk!w:**
 - szkoleniowa Rada Pedagogiczna dotycz!ca konstruowania scenariuszy lekcji
 - spotkania z specjalist! - psychologiem, pedagogiem i in. - dot. motywacji, wzmocnienia dobrych stron, stawiania i formułowania cel!w oraz wypalenia zawodowego

VI.

1. **Wniosek** - informacja o zasadach uzyskania !wiadectwa z wyr!żnieniem budzi zastrzeżenia
2. **Rekomendacja** – przedstawianie/przypominanie uczniom i rodzicom wymaga!n niezbędnych do uzyskania !wiadectwa z wyr!żnieniem (bia!o-czerwonym paskiem)
3. **Spos!b wykorzystania wyników – działania na podstawie wniosk!w:**

- Rozszerzenie informacji dotyczącej wymaganiach edukacyjnych i sposobu oceniania o wymagania niezbędne do uzyskania świadectwa z wyróżnieniem
- Wywieszanie po pierwszym półroczu na szkolnej tablicy ogłoszeń zasad uzyskania świadectwa z wyróżnieniem oraz listy wyróżnionych uczniów, spełniających te kryteria

Opracowanie:
Daria Jabłońska
Krzysztof Szmytke
Małgorzata Tyszer
Renata Osikowicz-Wyroba

Przykład muzyczny 2

Wnioski z badań są następujące:

- Nauczyciele uważają, że zasady oceny są właściwie przekazywane uczniom a uczniowie to w znacznej większości potwierdzają;
- Uczniowie wskazują jednak w otwartej części ankiety na problem z obiektywizmem w ocenie zwłaszcza z uzasadnieniem oceny;
- Niektórzy nauczyciele nie stosują się do zasad określonych w Statucie szkoły dotyczących oceniania wewnątrzszkolnego (m.in. wystawianie ocen, udostępnianie sprawdzianów i prac pisemnych);
- Istnieje szereg zastrzeżeń rodziców i uczniów odnośnie przejrzystości systemu ocen i kryteriów jej wystawiania, zróżnicowanych w zależności od nauczyciela;
- U niektórych nauczycieli brak systematycznego informowania o postępach, problemach i uzdolnieniach uczniów, słaby przepływ informacji pomiędzy nauczycielami i rodzicami;
- Rodzice dostrzegają brak informacji o tym jak się uczniowie mają uczyć oraz nie mają wskazań na przyszłość swojego dziecka, syntetycznej, całościowej i opisowej oceny uczniów przez szkołę;

Rekomendacje:

- Stworzenia jednolitego systemu informowania uczniów i rodziców o ocenianiu i postępach w nauce po uaktualnieniu zapisów w sprawie oceniania wewnątrzszkolnego w Statucie szkoły;
- Przeprowadzeniu szkolenia dla nauczycieli na temat: zwiększenie komunikatywności pomiędzy nauczycielem i uczniem oraz nauczycielem i rodzicem;
- Każdy nauczyciel jest zobowiązany przynajmniej raz w miesiącu do informowania ucznia o jego brakach w nauce i postępach;
- Wyznaczyć jeden dzień w miesiącu (np. ostatnia środa miesiąca) na dyżur wszystkich nauczycieli w godzinach popołudniowych, aby rodzice mogli porozmawiać na temat postępów dziecka w szkole;
- Wychowawcy powinni informować o zbiorczej ocenie ucznia w każdym półroczu na zebraniach wszystkich rodziców połączonych ze spotkaniem z dyrektorem szkoły;
- Nauczyciele powinni udzielać wsparcia uczniom i pomagać w trudnościach z przyswajaniem wiedzy;
- Należy budować u uczniów poczucie odpowiedzialności za własne wyniki w nauce;

- W większym stopniu należy wykorzystywać środki dydaktyczne i stosować bardziej urozmaicone formy pracy z uczniami.

UCHWAŁA NR .../2018/2019
Rady Pedagogicznej Szkoły Muzycznej w XXX
z dnia 25 sierpnia 2019r.

w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego

Na podstawie art. 70 ust. 1 pkt 6 ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1148).

Uchwała się, co następuje:

§ 1

- 9.** Wdrożenie jednolitego systemu informowania uczniów i rodziców o ocenianiu i postępach
10. w nauce na podstawie zapisów w Statucie Szkoły dotyczących warunków i sposobów oceniania wewnątrzszkolnego oraz wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się dyrektorowi.

§ 3

Załącznik do uchwały stanowi jej integralną część.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Pedagogicznej

.....

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Pedagogicznej z dnia 25 sierpnia 2019r.

Działanie	Sposoby realizacji	Termin	Odpowiedzialny	Co jest potrzebne?
Poprawić i ujednolicić system oceniania	Zorganizować szkolenie Rady Pedagogicznej na temat oceniania	wrzesień	Dyrektor, kadra kierownicza	
Przeanalizować i ewentualnie poprawić zapisy w Statucie szkoły dotyczące oceniania wewnątrzszkolnego zgodnie	Powołać zespół do zbadania i poprawienia zapisów w Statucie szkoły	wrzesień	Dyrektor, wicedyrektorzy, kierownicy sekcji	Obowiązujące ustawy i rozporządzenia, aktualne akty prawne

z obowiązującym prawem				
Poprawić Informację dla rodziców o sposobie oceniania	Zorganizować spotkania z rodzicami, zebrania	październik, cały rok szkolny	Dyrektor, wychowawcy i nauczyciele,	
Wspierać uczniów w nauce	Zwiększyć współpracę między nauczycielami, uczniami i rodzicami. Szkolenie Rady Pedagogicznej	cały rok szkolny październik	Wszyscy nauczyciele	Nawiązanie kontaktu z WOM
Ujednolicić zasady udostępniania sprawdzianów i prac kontrolnych	Opracowanie zapisów w Statucie szkoły dotyczących zasad udostępniania pisemnych prac kontrolnych uczniom i rodzicom	wrzesień – październik	dyrektor	Obowiązujące ustawy i rozporządzenia, aktualne akty prawne
Wzbogacić ofertę zajęć pozalekcyjnych	Organizacja zajęć zgodnie z oczekiwaniami	wrzesień – październik	zespół 3 osobowy	Wyniki ankiety

Opracowanie:
Ewa Więckowska
Halina Przybylska
Jarosław Stompel

Przykład dla dyrektorów szkół plastycznych

Sposób informowania ucznia o jego postępach w nauce oraz ocenianie pomagają uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój

Pierwsze zagadnienie dotyczy informowaniu o zasadach oceniania. Z badań ankietowych wynika, że 23 z 24 nauczycieli informuje o tym swoich uczniów, a 1 zadeklarował trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Podobne zdanie wyraziło 29 z 47 uczniów, którzy powiedzieli, że nauczyciele informują ich o zasadach oceniania, 14 uważało, że raczej tak się dzieje, a 4 zadeklarowało trudność z udzieleniem odpowiedzi. 2 z 38 rodziców określiło jako bardzo wysoki poziom informacji o zasadach oceniania, 11 określiło go jako wysoki, 15 uznało ten poziom za średni, 4 jako niski i 3 jako bardzo niski. Natomiast 3 rodziców stwierdziło trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Nauczyciele powiedzieli, że zaznajamiają uczniów na pierwszej godzinie lekcyjnej w każdym roku szkolnym z zasadami PSO i kryteriami wymagań, zapisując skale ocen na pracach sprawdzających wiedzę ucznia, podając informacje o kryteriach oceny danej pracy artystycznej, przed i w czasie wykonywania, co potwierdzili również uczniowie.

Uczniowie byli zorientowani, gdzie znajduje się WSO, jak można zmienić ocenę i ich zdaniem nauczyciele tych zasad przestrzegają. Stwierdzili również, że są uprzedzani o zmianach w ocenianiu sprawdzianów (nauczyciel informuje o zmianach kryteriów procentowych).

Analizowano także opinie o systemie oceniania. 16 z 25 nauczycieli stwierdziło, że uczniowie są sprawiedliwie oceniani, zdaniem 7 nauczycieli raczej tak jest, a 2 nauczycieli miało trudność z udzieleniem odpowiedzi.

8 z 46 uczniów było zdania, że są sprawiedliwie oceniani, 25 uważało, że są raczej sprawiedliwie oceniani, 4, że nie, a 9 uczniów miało trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Przekonanych o tym, że ich dziecko jest sprawiedliwie oceniane było 9 z 39 rodziców, 16 uważało, że raczej tak, 3 wybrało odpowiedź nie i raczej nie, a 11 zadeklarowało trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Uczniowie powiedzieli, że ocena to informacja o umiejętnościach ucznia wystawiana na podstawie humoru nauczyciela (szczególnie z zajęć artystycznych). Na zajęciach artystycznych ocenianie jest niejednoznaczne i subiektywne, zależne od upodobań nauczyciela, a na przedmiocie rysunek i malarstwo nauczyciele nie stosują kryteriów, nie informują uczniów na co będą zwracać szczególną uwagę. Niekiedy jest tak, że to uczniowie sami oceniają swoje prace, segregując je na trójkowe, czwórkowe i piątkowe. Uczniowie powiedzieli, że najczęściej nie otrzymują wskazówek i instrukcji, jak lepiej wykonać zadanie. Ich zdaniem nie wszyscy nauczyciele to umieją, część jedynie wskazuje co jest źle lub ustawiają prace od najlepszych do najgorszych. Jest też tak, że wskazówki nauczycieli bardzo różnią się od siebie lub są niewłaściwe, bo zmieniają całą kompozycję. Ocenianie to zdaniem uczniów wystawienie opinii. W części otwartej ankiety pojawiła się podobna wypowiedź ucznia na temat oceniania *„Uczniowie z pewnością uczyli by się lepiej i mieli wyższe stopnie, gdyby nauczyciele rzetelnie określali czego dokładnie od nas wymagają.”*

Rodzice uczestniczący w wywiadzie także powiedzieli, że system oceniania jest raczej subiektywny, szczególnie w odniesieniu do przedmiotów artystycznych.

Podczas lekcji obserwowano, jak nauczyciele reagują na trudności i niepowodzenia uczniów. Na lekcji tkaniny artystycznej nauczycielka pomagała właściwie nawlec nici w maszynie, prosiła o wykonanie i powtórzenie ścięgu. Na lekcji ceramiki nauczycielka wskazywała uczennicy konsekwencje zastosowanej przez nią techniki faktury i namawiała kilkakrotnie na zmianę sposobu. Na lekcji historii sztuki nauczyciel pomógł ustalić miejsce, w którym powstało prezentowane na slajdzie dzieło sztuki, na języku polskim para uczennic wykonała powtórnie swoje ćwiczenie. Na lekcji przedsiębiorczości nauczycielka dyskretnie kierowała dyskusją i włączała w nią część uczniów.

Kolejne zagadnienie dotyczyło wsparcia jakiego udzielają nauczyciele w bieżącej nauce i planowaniu jej dalszego przebiegu.

19 z 25 nauczycieli było zdania, że rozmawiają z uczniami jak mają się lepiej uczyć, 4 stwierdziło, że raczej rozmawiają, a 1, że raczej nie rozmawia. Również 1 nauczyciel deklarował trudność z udzieleniem odpowiedzi. 15 z 25 nauczycieli stwierdziło, że rozmawiają z uczniami jak mają planować swój rozwój, a 7 było zdania, że raczej tak robi, 1 uważa, że raczej nie. 2 nauczycieli miało trudność z udzieleniem odpowiedzi. Z deklaracji 22 z 25 nauczycieli wynika, że zależy im, aby ocenianie pomagało uczniom uczyć się i planować swój rozwój, 2 nauczycieli wybrało odpowiedź raczej tak, a 1 miał trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Nauczyciele powiedzieli, że informują uczniów o postępach w nauce poprzez apele i stronę www. szkoły poświęcone sukcesom uczniów oraz poprzez podkreślanie mocnych stron ucznia

i wskazywanie sposobów na poprawienie braków. W przypadku prac klasowych (z jednego z przedmiotów) są one omawiane pod kątem trudności i błędów i mogą być przez uczniów poprawiane. Zdaniem nauczycieli pomocne w uczeniu się chemii i fizyki są prezentacje, a na lekcji biologii służą temu wyjścia w teren i szkice pokrojów drzewa. Nauczyciele przedmiotów artystycznych powiedzieli, że podczas pracy wskazują uczniom pozytywne elementy wykonania i motywują do ich rozwijania poprzez wyższe oceny.

Również uczniowie wypowiedzieli się na temat wpływu ocen na ich uczenie się. 7 z 47 stwierdziło, że ocena jest dla nich informacja, o tym jak się mają dalej uczyć. 14 uczniów stwierdziło, że raczej tak jest, 1 był zdania, że taką informacją raczej nie jest, a 8, że zdecydowanie nie jest. Była też grupa 17 uczniów mających trudność z udzieleniem odpowiedzi. Bardzo podobnie rozłożyły się odpowiedzi uczniów na pytanie, czy nauczyciele rozmawiają z nimi, o tym jak się mają uczyć. 13 z 47 uczniów stwierdziło, że nauczyciele rozmawiają, 13 stwierdziło, że raczej rozmawiają, 1 wybrało odpowiedź, że raczej nie rozmawiają, 10 że nie rozmawiają i również 10 uczniów miało trudność z udzieleniem odpowiedzi. W części otwartej ankiety pojawiła się wypowiedź ucznia ilustrująca to zagadnienie.

„Na pewno pomogłoby prowadzenie notatek zawierających wszystkie istotne informacje, które mogą pojawić się na sprawdzianie. W ramach powtórzenia zapisywanie szeregu pytań, z których część będzie na sprawdzianie. Często materiału jest bardzo dużo, a lekcje powtórzeniowe na tyle niekonkretne, że zostajemy sami z wieloma stronami tekstu przed sobą i zupełnym brakiem pomysłu co z tym dalej zrobić. To zdecydowanie wydłuża czas nauki i negatywnie wpływa na stopnie. Jednym z największych problemów szkoły, najbardziej drażniący, to ogólne nieogarnięcie i dezorganizacja. Najpewniej bierze się to z kłopotów komunikacyjnych między nauczycielami przedmiotów ogólnokształcących, a artystycznych. Niestety wszelkie spory między nimi bardzo odbijają się na uczniach i to my na tym najwięcej tracimy.”

Według uczniów prawie wcale nie dostają od nauczycieli pomocy w planowaniu uczenia się. Powiedzieli, że po powrocie z plenerów „nauczyciele robią im problemy”, co według w nich wynika z braku komunikacji pomiędzy nauczycielami przedmiotów artystycznych i ogólnych. Dla uczniów problemem jest to, że często różne działy kończą się w tym samym terminie i wówczas jest spiętrzenie prac klasowych i sprawdzianów. Aby nie przekroczyć dozwolonej liczby prac klasowych nauczyciele zapisują je jako sprawdziany. Powoduje to, że obciążenie nauką w ciągu roku jest nierównomierne. W jednej z klas wychowawca przeprowadził zajęcia z organizacji czasu, ale był to wyjątek. W podsumowaniu stwierdzono, że w szkole jest za dużo chaosu, co nie pomaga w planowaniu pracy. Również rodzice określili swój stopień zadowolenia z informacji przekazywanych przez nauczycieli. 2 z 38 rodziców określiło poziom informacji o przyczynach trudności dziecka w nauce jako bardzo wysoki, 8 uznało, że jest on wysoki, 7 że średni, 5 - że niski, 2 - bardzo niski, a 14 rodziców miało trudność z udzieleniem odpowiedzi. Podobnie rozłożyły się wypowiedzi rodziców o ich poziomie zadowolenia z informacji o przyczynach sukcesów ich dzieci. 2 z 38 rodziców określiło ten poziom jako bardzo wysoki, 9 uznało, że jest on wysoki, 9 że średni, 6 - że niski, 3 - bardzo niski, a 10 rodziców miało trudność z udzieleniem odpowiedzi.

Rodzice stwierdzili, że w przypadku przedmiotów ogólnych uczniowie znają uzasadnienie i wartość ocen. Natomiast oceny z przedmiotów artystycznych są subiektywne, nie zawierają wskazówek do dalszej pracy. Jedna z osób powiedziała, że „jej dziecko błądzi i nie wie czy kolejne prace są lepsze”. Zazwyczaj nauczyciele mówią „to jest do przyjęcia lub nie, zrób to inaczej, to jest totalnie bezna-dziejne”, swoje opinie sygnalizują mimiką. Informacje zwrotne nie pomagają uczniom w rozwoju. Zdaniem rodziców brakuje rzetelnych korekt, co hamuje postępy, a nawet powoduje regres. Jedna z osób powiedziała, że brakuje nauczycieli z autorytetem i pracy z naciskiem na jakość. Na lekcji przedsiębiorczości, historii sztuki i języka polskiego uczniowie otrzymywali konstruktywną informację zwrotną na temat realizowanych zadań.

Przykład plastyczny 1

Uchwała nr 1/2019/2020 Rady Pedagogicznej Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w
z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego w celu doskonalenia pracy szkoły

Na podstawie art. 70 ust. 1 pkt 6 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 ze zm.) Rada Pedagogiczna uchwala, co następuje:

§ 1

Rada pedagogiczna zatwierdza do realizacji rekomendacje opracowane na podstawie nadzoru pełnionego w roku szkolnym 2018/2019, które stanowią załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się dyrektorowi szkoły.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do uchwały Rady Pedagogicznej nr 1/2019/2020 z dnia 30.09.2019 roku

Rekomendacje z nadzoru wypracowane przez Radę Pedagogiczną na podstawie wniosków z nadzoru i ewaluacji wewnętrznej do realizacji w roku szkolnym 2019/2020:

I.

Wynik:

Uczniowie nie są w sposób jasny i precyzyjny informowani o postępach w nauce z przedmiotów artystycznych.

Wniosek:

Brak sposobów komunikowania się ucznia z nauczycielami przedmiotów artystycznych wprowadza chaos w proces dydaktyczny przedmiotów artystycznych.

REKOMENDACJE.

W PLSP w XXX nauczyciele przedmiotów plastycznych podejmują wspólne działania prowadzące do poprawy komunikacji z uczniami. Oceniają i omawiają wyniki pracy rocznej na przeglądach wewnętrznych. W PLSP w ...prowadzi się warsztaty doskonalące dla rodziców i uczniów. Plany dydaktyczne i PSO są systematycznie poddawane ewaluacji.

Działanie Co robimy?	Sposoby realizacji Jak?	Termin Kiedy?	Odpowiedzialny Kto?	Co jest potrzebne? Zasoby.
Określenie kompetencji kluczowych z przedmiotów artystycznych	Analiza autorskich programów nauczania pod względem treści nauczania i ścieżek międzyprzedmiotowych Ustalenie sposobu realizacji podstawy programowej Wspólne wypracowanie przez artystów planów dydaktycznych ze swoich przedmiotów z uwzględnieniem PSO	IX	Wicedyrektor od spraw artystycznych	Autorskie programy nauczycieli przedmiotów artystycznych

Wspólne wypracowanie z uczniami i rodzicami sposobów informowania uczniów o przyroście ich wiedzy i umiejętności	Warsztaty z udziałem artystów, uczniów i rodziców	X	Wicedyrektor od spraw artystycznych	Pedagog, materiały na warsztaty
Wewnątrzszkolne przeglądy klas 1-4 odbywające się raz do roku pod koniec II semestru.	Każdy uczeń przedstawia po 3 prace zrealizowane w szkole (rysunek, malarstwo, rzeźba fotografia oraz przedmiot główny). Prace podlegają ocenie komisyjnej wg określonych kryteriów. Analiza przyrostu postępów uczniów w pracach zespołu przedmiotowego, ustalanie kierunków do dalszej pracy. Omawianie wyników na lekcjach, dyskusja.	II semestr	Nauczyciele przedmiotów artystycznych	Rodzice – nauczyciele – uczniowie: komunikowanie postępów w rozwoju indywidualnym uczniów oraz konfrontacja samych uczniów.

II.

Wynik:

Ocenianie ucznia nie wskazuje na postępy w indywidualnym rozwoju i nie jest uzasadnione konkretnymi zaleceniami.

Wniosek:

Sposoby oceniania uczniów stosowane przez nauczycieli przedmiotów artystycznych nie gwarantują rozpoznania indywidualnych mocnych stron i słabych ucznia.

REKOMENDACJE.

Dyrektor sprawując nadzór pedagogicznego, podejmuje działania wspomagające nauczycieli kierując ich lub organizując szkolenia z zakresu oceniania kształtującego. Nauczyciele wykorzystują wnioski do doskonalenia w swojej pracy.

W PLSP w XXX systematycznie uświadamia się cele uczniom, stosuje korekty porównawcze oraz stosuje praktykę zajęć otwartych.

Działanie Co robimy?	Sposoby realizacji Jak?	Termin Kiedy?	Odpowiedzialny Kto?	Co jest potrzebne? Zasoby.
Uczestnictwo w szkoleniu o ocenianiu na przedmiotach artystycznych	Szkolenie	IX	Wicedyrektor ds. artystycznych	Współpraca stała z 1 szkoleniowcem, tak aby procesy przebiegały w sposób ciągły, a ocenianie poddawane było ewaluacji
Ustalanie spójnych wymagań i kryteriów	Warsztaty	X	Wicedyrektor ds. artystycznych	Współpraca stała z 1 szkoleniowcem, tak aby procesy przebiegały

oceniania przez nauczycieli przedmiotów artystycznych				w sposób ciągły, a ocenianie poddawane było ewaluacji
Stosowanie elementów oceniania kształtującego przez wszystkich nauczycieli przedmiotów plastycznych	Szkolenie z zakresu oceniania kształtującego	Każdego roku I semestr	Dyrektor, kierownik sekcji plastycznej	Współpraca stała z 1 szkoleniowcem, tak aby procesy przebiegały w sposób ciągły, a ocenianie poddawane było ewaluacji
Stale uświadamianie uczniom celów poszczególnych zadań. Podsumowywanie ćwiczeń i efektów przy wystawach prac.	Obserwacja zajęć Prowadzenie 1 raz na zajęciach korekty porównawczej oraz samooceny (w obecności wszystkich uczniów grupy czy oddziału). Zadawania pytań np.: co udało się Tobie osiągnąć? Czy wytyczyło Ci kierunki do dalszego rozwoju? Czy moje uwagi są dla Ciebie jasne?	Wg harmonogramu obserwacji Wg planu pracy Zespołu nauczycieli przedmiotów artystycznych	nauczyciele przedmiotów artystycznych nauczyciele przedmiotów artystycznych	Dyrektor, wypracowany arkusz obserwacji Wystawy prac po realizacji poszczególnych tematów

III

Wynik:

W szkole nie ma korelacji w działaniach nauczycieli przedmiotów artystycznych i ogólnokształcących, obie te grupy stanowią oddzielne zespoły, którym przyświecają odrębne cele.

Wniosek:

Planowanie i organizacja procesów edukacyjnych w szkole nie służy rozwojowi uczniów.

REKOMENDACJE.

W PLSP w XXX pracuje się metodą projektów edukacyjnych w ramach ścieżek międzyprzedmiotowych.

W szkole planuje się aktywności z wyprzedzeniem, konsultując je z innymi nauczycielami na aktywnej platformie internetowej. Projekty związane z wyjazdami i projektami edukacyjnymi planuje się z wyprzedzeniem co najmniej półrocznym.

Działanie Co robimy?	Sposoby realizacji Jak?	Termin Kiedy?	Odpowiedzialny Kto?	Co jest potrzebne? Zasoby.
Praca metodą projektów międzyprzedmiotowych,	Wykorzystanie treści nauczania z różnych przedmiotów dla realizacji wspólnego celu	Planowany	Nauczyciele obu grup przedmiotów	Projekt, wyznaczeni uczniowie i nauczyciele

Konsultacje w sprawie harmonogramu działań szkoły	Równomierne obciążenie uczniów zadaniami w kluczowych okresach np. uwzględnianie ważnych konkursów i przeglądów przez nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących, uzgadnianie terminów wyjść i wyjazdów szkolnych	stale	Wszyscy nauczyciele i dyrektorzy	Czytelny harmonogram lub dostępny kalendarz działań, w który nauczyciele wpisują działania planowane .
---	---	-------	----------------------------------	--

Opracowanie:
Halina Adomat
Beata Bregier – Maldzis
Małgorzata Wagner

Przykład plastyczny 2

Wnioski

1. Nauczyciele w większości spełniają formalny obowiązek informowania uczniów o ogólnych kryteriach oceniania, omawiając na pierwszych lekcjach PSO i przedstawiając wymagania na poszczególnych sprawdzianach, przed i podczas wykonywania pracy artystycznej. Dokumenty dotyczące ZWO są znane i akceptowane, nie wymagają poprawy.
2. Jest duża rozbieżność w odczuciu uczniów co do sposobu oceniania na przedmiotach ogólnokształcących i artystycznych. Nauczyciele przedmiotów artystycznych mają problem z uzasadnianiem ocen i stosowaniem subiektywizowanych kryteriów, które są zdefiniowane w szkolnych dokumentach.
3. Na przedmiotach ogólnych w odczuciu uczniów jak i rodziców wartość oceny jest uzasadniana. Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących stosują subiektywizowane kryteria oceniania.
4. W sposobie oceniania na przedmiotach artystycznych uczniowie, jak również rodzice dostrzegają brak stosowania kryteriów, subiektywność oraz wpływ nastroju nauczyciela na ocenę pracy . Uczniowie nie rozumieją systemu oceniania ich prac, mają poczucie niesprawiedliwości.
5. Ocena na przedmiotach artystycznych w odczuciu uczniów nie ma wartości konstruktywnej, brakuje w niej wskazówek i informacji, jak lepiej wykonać zadanie. Uczniowie nie wykorzystują oceny jako informacji mówiącej o planowaniu dalszego uczenia się.
6. Wielu nauczycieli przedmiotów artystycznych udziela informacji i wskazówek tylko w trakcie wykonywania zadań. Uczniowie nie otrzymują całościowego omówienia dobrych i słabych stron ich prac.
7. Udzielanie wskazówek uczniom jak mają się uczyć jest niewystarczające, a sama ocena takiej informacji im nie daje. Uczniowie nie wiedzą, jak mają pracować, by poprawić wyniki i doskonalić swój warsztat artystyczny.
8. Obciążenie nauką w ciągu roku jest nierównomierne, a okresy sprawdzania wiedzy nie są zaplanowane z uwzględnieniem plenerów. Nauczyciele nie współpracują ze sobą w celu równomiernego rozłożenia obciążenia ucznia, nie uwzględniają w planowaniu pracy z uczniem kalendarza roku szkolnego.

9. Przyczyną nadmiernego obciążenia uczniów w pewnych okresach jest brak komunikacji między nauczycielami przedmiotów ogólnokształcących i artystycznych.
10. Nauczyciele nie uczą planowania pracy i sami nie dają przykładu dobrej organizacji.
11. Rodzice nie są informowani przez nauczycieli przedmiotów artystycznych w dostatecznym stopniu o przyczynach trudności lub sukcesów w nauce ich dziecka.
12. Istnieje grupa rodziców, która niekoniecznie interesuje się tym co dzieje się w szkole, jak ich dziecko jest oceniane i jak się uczy.

REKOMENDACJE:

1. Należy przeprowadzić w ramach WDN szkolenia dotyczące:
 - oceniania kształtującego ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów artystycznych,
 - metod samokształcenia i udzielania pomocy uczniom, jak się uczyć,
 - pracy w grupie i sposobów komunikowania się.
2. Należy zorganizować w ramach godzin wychowawczych warsztaty dla uczniów z technik uczenia się i gospodarowania czasem - wykorzystanie wiedzy i umiejętności zdobytych przez nauczycieli w ramach szkoleń, zaproszenie specjalistów.
3. Zapowiedź sprawdzianu i zadanie pracy domowej powinno być uzupełnione o udzielenie przez nauczyciela wskazówek w przygotowaniu się i zaplanowaniu pracy w domu.
4. Należy zorganizować w sekcji plastycznej cyklu spotkań z kategorii dobrych praktyk dotyczących stosowania kryteriów oceniania na przedmiotach artystycznych oraz sposobów informowania uczniów o ich postępach w trakcie udzielania korekt.
5. Przekazanie rodzicom na pierwszym zebraniu komunikatu o tym, że nauczyciel uzasadni ocenę dziecka na ich prośbę.
6. Sprawdzanie postępów w nauce i kształceniu umiejętności powinno być systematyczne i bieżące oraz zaplanowane w uzgodnieniu między nauczycielami poszczególnych przedmiotów z uwzględnieniem kalendarza roku szkolnego (szczególnie różnego rodzaju imprez i wyjazdów artystycznych).
7. Należy umożliwić poprawę oceny, również tej ostatniej w semestrze, udzielając wskazówek dotyczących poprawy wcześniejszych błędów.
8. Nauczyciele przedmiotów artystycznych przygotowują stały zestaw kryteriów (zwłaszcza rysunek i malarstwo) oceniania prac uczniowskich, który będzie dla ucznia jasny, czytelny a przede wszystkim zrozumiały.

UCHWAŁA NR 1 /2020

Rady Pedagogicznej Liceum Sztuk Plastycznych z dnia 22.06.2020r w sprawie: wniosków z nadzoru pedagogicznego z roku szkolnego 2019/2020 dotyczących sposobu informowania ucznia o jego postępach w nauce oraz systemu oceniania pomagającemu uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój.

Podstawa prawna:

§ 23 rozporządzenia MEN z 25 sierpnia 2017r. W sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1658 z późn. zmianami)

& 1

Rada Pedagogiczna ustala następujące rekomendacje do realizacji w roku szkolnym 2020/2021:

1. Przeprowadzenie w ramach WDN szkoleń dotyczących:
 - oceniania kształtującego ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów artystycznych,
 - metod samokształcenia i udzielania pomocy uczniom, jak się uczyć,
 - pracy w grupie i sposobów komunikowania się.

2. Zorganizowanie w ramach godzin wychowawczych warsztatów dla uczniów z technik uczenia się i gospodarowania czasem - wykorzystania wiedzy i umiejętności zdobytych przez nauczycieli w ramach szkoleń, zaproszenie specjalistów.
3. Zapowiadane sprawdziany i zadanie pracy domowej będzie uzupełniane o udzielenie przez nauczyciela wskazówek do przygotowania się i zaplanowania pracy w domu.
4. Zorganizowania w sekcji plastycznej cyklu spotkań z kategorii dobrych praktyk dotyczących stosowania kryteriów oceniania na przedmiotach artystycznych oraz sposobów informowania uczniów o ich postępach w trakcie udzielania korekt.
5. Przekazywania rodzicom na pierwszych zebraniach informacji, że nauczyciel uzasadni ocenę dziecka na ich prośbę.
6. Sprawdzanie postępów w nauce i kształceniu umiejętności będzie odbywać się systematycznie i na bieżąco oraz planowane w uzgodnieniu między nauczycielami poszczególnych przedmiotów z uwzględnieniem kalendarza roku szkolnego (szczególnie różnego rodzaju imprez i wyjazdów artystycznych).
7. Nauczyciele umożliwią poprawę oceny, również tej ostatniej w semestrze, udzielając wskazówek dotyczących poprawy wcześniejszych błędów.

Opracowanie:

Barbara Koniecko

Joanna Wiśniewska – Kośmider

Agnieszka Elwertowska - Komuniewska

5. Sprawozdanie z nadzoru, w tym ewaluacji wewnętrznej

Sprawozdanie z nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły

Jednym z głównych zadań dyrektora szkoły jest sprawowanie jakościowego nadzoru pedagogicznego nad procesami edukacyjnymi. Nadzór ten realizowany jest poprzez:

- ewaluację wewnętrzną i wykorzystanie jej wyników do doskonalenia jakości pracy szkoły,
- kontrolę przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły,
- wspomaganie nauczycieli w realizacji ich zadań, w szczególności przez:
 - ❖ diagnozę pracy szkoły,
 - ❖ planowanie działań rozwojowych, w tym motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego,
 - ❖ prowadzenie działań rozwojowych, w tym organizowanie szkoleń i porad.

Merytoryczna treść tych działań opisana jest w planie nadzoru pedagogicznego na dany rok szkolny, który zawiera:

- przedmiot ewaluacji wewnętrznej i termin jej przeprowadzenia,
- tematykę i terminy przeprowadzania kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły,
- zakres monitorowania pracy szkoły
- zakres wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań
- plan obserwacji.

Ponieważ powinnością dyrektora szkoły jest ocena pracy nauczycieli i ich awans zawodowy, w planie nadzoru pedagogicznego powinno się znaleźć odniesienie także do tej problematyki.

Kolejne zadania dyrektora dotyczą przedstawienia Radzie Pedagogicznej wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz informacji o działalności szkoły. Dyrektor czyni to nie rzadziej niż dwa razy do roku, przy czym ostateczny termin to dzień 31 sierpnia.

Rada pedagogiczna zobowiązana jest natomiast do ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w tym zewnętrznego nadzoru pedagogicznego w celu doskonalenia swojej pracy. Takie działanie jest warunkiem rozwoju szkoły, którego podstawowym celem i wskaźnikiem są osiągnięcia oraz rozwój uczniów. Warto więc by informacja dyrektora o pracy szkoły oraz o wynikach i wnioskach z nadzoru pedagogicznego była inspiracją dla nauczycieli, planujących na tej podstawie działania realizowane w kolejnym roku.

Przedstawiona poniżej struktura informacji/sprawozdania z nadzoru pedagogicznego jest odzwierciedleniem planu nadzoru oraz pozwala na rzetelne i jednocześnie niesformalizowane przedstawienie pochodzących z niego wyników, wniosków i rekomendacji.

Informacja z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły (przedstawiona na zebraniu Rady Pedagogicznej do 31 sierpnia danego roku szkolnego)

Podstawa prawna:

- § 26 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego
- art. 69 ust. 7 Ustawy Prawo Oświatowe
- art. 70 ust. 1 pkt. 1 Ustawy Prawo Oświatowe

Informacje ogólne:

Tu można wpisać informacje o terminowości realizacji planu nadzoru, ewentualnych modyfikacjach planu nadzoru, sposobie dokumentowania ewaluacji, kontroli planowych i doraźnych oraz wspomaganie, a także o działaniach realizowanych w szkole w ramach nadzoru zewnętrznego CEA np. ewaluacjach zewnętrznych i kontrolach.

Ewaluacja wewnętrzna

Tu można przedstawić temat lub tematy ewaluacji, zgodnie z podjętymi w planie nadzoru pedagogicznego ustaleniami. Warto przypomnieć nauczycielom przyczyny, dla których dane zagadnienie stało się przedmiotem ewaluacji wewnętrznej – wzmocni to poczucie ciągłości i logiki działań szkoły. Krótko należy przedstawić podstawowe i stosowane przez szkołę metody badań ewaluacyjnych (np. obserwacje, wywiady, ankiety lub analizę dokumentacji), źródła informacji (np. nauczyciele, rodzice, uczniowie, dyrektor, dokumenty) i co bardzo ważne – skład zespołu ewaluacyjnego

- **Wyniki ewaluacji**

*Tu można przedstawić podstawowe informacje i wyniki badań ewaluacyjnych. Jest to odpowiedź na pytanie- **jak jest?** np. 86% nauczycieli stwierdziło, że wspierają swoich uczniów w przypadku trudności, Stanowisko nauczycieli potwierdziło zdecydowanie 62% rodziców i 67% uczniów, według których mogą oni liczyć na pomoc nauczycieli.*

- **Wnioski z ewaluacji**

*Tu można przedstawić uogólnienia wynikające z przeprowadzonych badań. Wnioski są odpowiedzią na pytanie - **o czym świadczą wyniki?** Przedstawione wcześniej wyniki pozwalają sformułować wniosek, że „uczniowie mogą liczyć na pomoc swoich nauczycieli.”*

- **Rekomendacje do planu pracy szkoły w kolejnym roku szkolnym**

Rekomendacje są odpowiedzią na pytanie – jak można wyniki i wnioski z ewaluacji wykorzystać do doskonalenia pracy szkoły?

Dyrektor w swojej informacji z nadzoru powinien wskazać kierunki, priorytety wynikające z nadzoru pedagogicznego, natomiast rada pedagogiczna (zgodnie ze swoimi kompetencjami) zobowiązana jest do ustalenia sposobu ich realizacji.

Kontrola wewnętrzna

Kontrole wewnętrzne planowe

Tu można przedstawić liczbę i temat/tematy kontroli planowych oraz ich zakres, a także osoby zaangażowane w ich prowadzenie. Warto przypomnieć nauczycielom o powodach, dla których podjęto wskazaną wcześniej tematykę.

- **Wyniki kontroli**

Tu można przedstawić podstawowe informacje i wyniki prowadzonych kontroli, które dotyczą głównie stopnia zgodności prowadzonych w szkole działań (w ramach tematyki kontroli) z obowiązującym prawem zewnętrznym, statutem szkoły, regulaminami oraz procedurami wewnętrznymi.

- **Wnioski z kontroli**

Analogicznie do wniosków ewaluacyjnych, wnioski z kontroli powinny stanowić uogólnienia wyników i wskazywać mocne strony działań szkoły oraz obszary, w których nie ma uchybień, a także te, które wymagają poprawy.

- **Rekomendacje do planu pracy szkoły w kolejnym roku szkolnym**

Rekomendacje (sformułowane przez radę pedagogiczną) powinny, podobnie jak w przypadku ewaluacji wskazywać w jaki sposób wyniki i wnioski z kontroli można wykorzystać do doskonalenia pracy szkoły.

Kontrole wewnętrzne doraźne

Kontrole wewnętrzne doraźne są często, choć nie tylko efektem skargi, konfliktu lub nieprawidłowości w działaniach szkoły. W takim przypadku należy przedstawić Radzie Pedagogicznej przyczyny kontroli doraźnych, krótki opis wyniku kontroli oraz wydane zalecenia pokontrolne i sposób ich realizacji.

Wspomaganie wewnętrzne

Planowe działania w ramach wspomagania wewnętrznego

Planowe działania wchodzące w zakres wspomagania wewnętrznego to szkolenia, warsztaty, lekcje otwarte, oceny pracy, awans zawodowy. Warto więc w tym miejscu przedstawić ich krótką charakterystykę oraz powody, dla których je realizowano (np. wyniki egzaminów promocyjnych w określonej specjalności, wyniki przesłuchań CEA, badań w zakresie przedmiotów teoretycznych, wyniki rekrutacji do szkół kolejnego etapu edukacyjnego, losy absolwentów, zdiagnozowane potrzeby nauczycieli lub też przyszłe zadania dydaktyczne, stojące przed szkołą).

Wnioski z przeprowadzonych działań wspomagających powinny zawierać informację o ich wpływie na realizację procesu edukacyjnego np. na ile formy doskonalenia wpłynęły na podniesienie szeroko rozumianych efektów kształcenia.

Pozaplanowe działania w ramach wspomagania wewnętrznego

W pracy szkoły pojawiają się zdarzenia wymagające szybkiej interwencji i wsparcia udzielanego nauczycielom. Mogą to być zmiany w prawie dotyczącym szkół artystycznych, konflikty wymagające rozwiązania lub trudne dla nauczycieli sytuacje dydaktyczne i wychowawcze. Bywają też nieprzewidziane wcześniej możliwości udziału w szkoleniach, warsztatach i lekcjach otwartych.

W tym miejscu można więc przedstawić Radzie Pedagogicznej zestawienie pozaplanowych działań wspomagających, przyczyny dla których nauczyciele w nich uczestniczyli oraz wnioski, wskazujące głównie wpływ tych działań na funkcjonowanie szkoły.

Inne działania w ramach nadzoru pedagogicznego, dotyczące procesu dydaktycznego

Monitorowanie realizacji podstawy programowej

Monitorowanie realizacji podstawy programowej jest jednym z najważniejszych zadań dyrektora szkoły w ramach nadzoru pedagogicznego. Na nim spoczywa też odpowiedzialność za jej realizację. Tutaj można przedstawić Radzie Pedagogicznej działania monitorujące realizację podstawy takie jak obserwacje lekcji – w tym w ramach awansu zawodowego, kontrolę dokumentacji przebiegu nauczania, analizy wyników oceniania wewnątrzszkolnego, analizy wyników oceniania zewnętrznego – przesłuchania, przeglądy i badania CEA, konkursy zewnętrzne, badania wewnątrzszkolne oraz wewnątrzszkolne diagnozy i analizy umiejętności uczniów oraz wymienić osoby zaangażowane w monitoring.

W tym miejscu powinien znaleźć się opis wyników monitoringu wraz z wnioskami i rekomendacjami do pracy w kolejnym roku szkolnym.

Priorytety doskonalenia nauczycieli w kolejnym roku szkolnym wynikające z nadzoru pedagogicznego

W opisie poszczególnych elementów sprawozdania dyrektora szkoły z nadzoru pedagogicznego wielokrotnie podkreślano, że bardzo ważne są wnioski i rekomendacje, na podstawie których powstają plany działań na rok kolejny, w tym tematyka doskonalenia nauczycieli. Proces ten zmierzający do podwyższenia różnorodnych kompetencji nauczycieli powinien wynikać głównie z priorytetów i potrzeb szkoły, od których zależą treści, metody, formy i miejsce doskonalenia.

Tutaj więc można przedstawić planowaną do realizacji w kolejnym roku tematykę różnorodnych szkoleń, warsztatów, seminariów prowadzonych przez szkołę oraz określić potrzeby związane z udziałem nauczycieli w zewnętrznych formach doskonalenia.

Takie opracowanie będzie przydatne podczas sporządzania wniosków do CEA o dofinansowanie doskonalenia i doształcania nauczycieli.

Pamiętając o tym, że ewaluacja wewnętrzna jest formą nadzoru, do której w szkołach artystycznych przywiązuje się duże znaczenie poniżej zamieszczono propozycję struktury raportu ewaluacyjnego. Warto podkreślić, że potrzeba opracowania takiego dokumentu wynika bardziej z metodologii ewaluacyjnej niż formalnych zapisów rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, które obowiązek opracowania raportu nakładają na organ nadzoru zewnętrznego. Niemniej jednak raport z ewaluacji wewnętrznej jest bardzo przydatny w opracowaniu sprawozdania dyrektora szkoły, a przede wszystkim stanowi źródło „**informacji na temat wartości działań podejmowanych przez szkołę, a wyniki są wykorzystywane w procesie podejmowania decyzji skierowanych na zapewnienie wysokiej jakości organizacji procesów kształcenia, wychowania i opieki oraz ich efektów w szkole.**”

1. Tytuł raportu
2. Nazwa szkoły/ placówki
3. Autorzy raportu
4. Data napisania raportu

5. Informacje wstępne**• Podstawa prawna sporządzenia raportu**

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. r. w sprawie nadzoru pedagogicznego

• Krótka charakterystyka warunków zewnętrznych i wewnętrznych, w którym funkcjonuje szkoła**6. Cel badań realizowanych w ramach ewaluacji wewnętrznej****7. Przebieg badań**

- Opis problemów badawczych**
- Opis próby badawczej**
- Sposób zbierania danych (metody i narzędzia)**

8. Prezentacja i analiza wyników w odniesieniu do problemów badawczych**9. Omówienie wyników w odniesieniu do problemów badawczych****10. Wnioski**

Opracowanie

Jolanta Bedner

Wizytator Centrum Edukacji Artystycznej